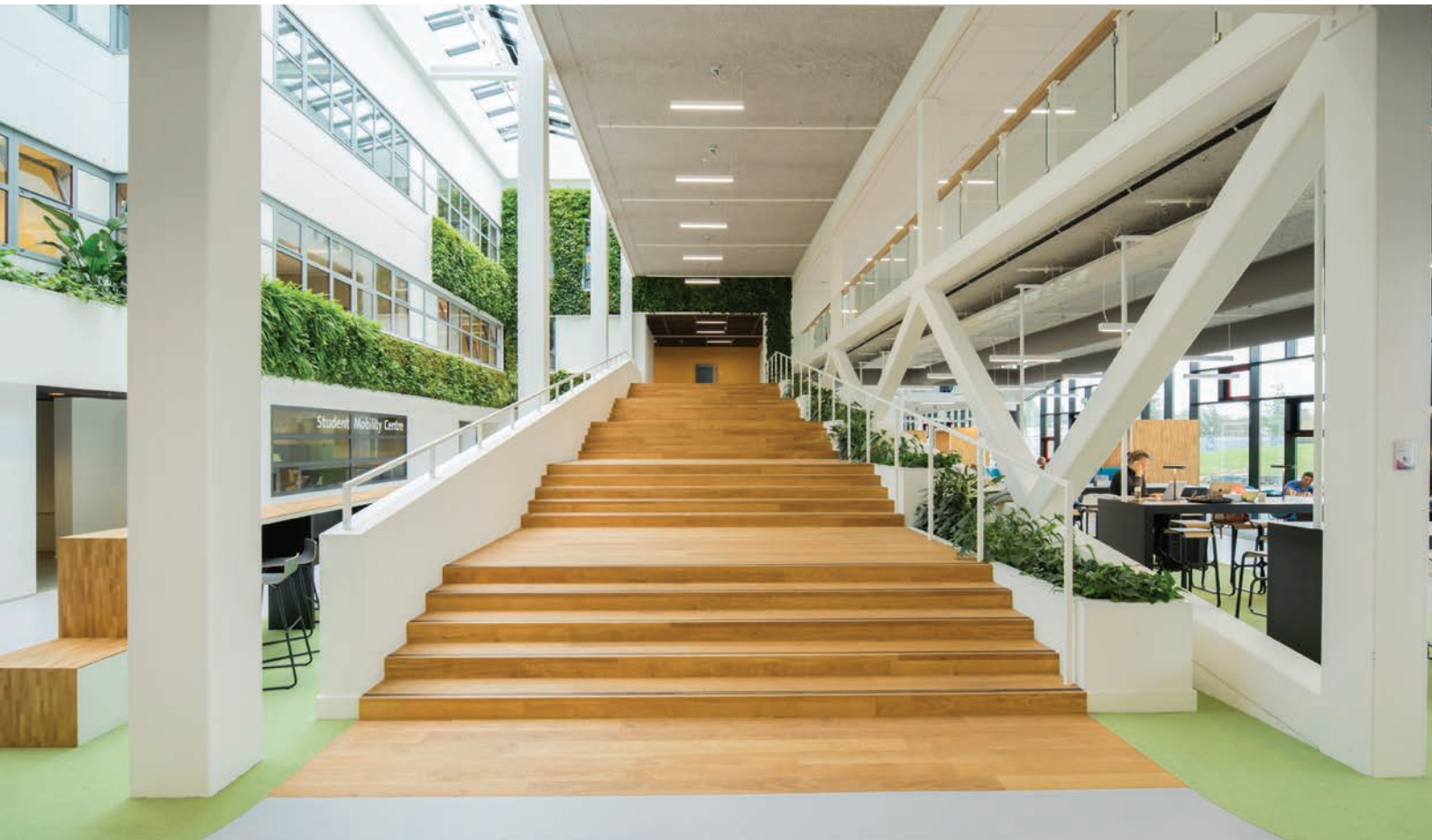

BOUWEN MET ZO MIN MOGELIJK OVERLAST VOOR STUDENTEN

‘In verhouding is het alsof je een dakkapel op je woning zet’, zegt Siebrith Hoekstein. Maar ja, als die woning de nieuwe NHL Stenden Hogeschool is, met een oppervlakte van circa 25.000 m², dan is de dakkapel al snel een uitbreiding van 3300 m². En aangezien Stenden daarvoor een prominent ontwerp koos van BRTArchitecten, met veel glas, groen en een opvallende ‘gaten-luifel’, is er sprake van een aansprekend project.

‘Wij werken met Design Based Education’

- Siebrith Hoekstein

Helemaal omdat de hogeschool er een transformatie mee in gang zet: de komende tijd wordt het complex intern aangepast aan het vernieuwde leerconcept zoals dat in het nieuwe deel al tot uiting komt. Geen lange gangen meer met lokalen aan weerszijden, maar ‘een levendig gebouw’ met verschillende soorten ‘landschappen’ die aansluiten bij wat studenten op dat moment willen doen: rustig alleen studeren, in groepjes aan een opdracht werken, overleggen met een docent of in een grote zaal college volgen.

Voorproefje

‘Wij werken met *Design Based Education*’, legt Hoekstein uit. Zij is programmamanager nieuwbouw en verbouw van Stenden. Design Based Education is het onderwijsconcept van de nieuwe hogeschool NHL Stenden. NHL en Stenden fuseren per 1 januari 2018, studenten kunnen per 1 september 2018 aan NHL Stenden Hogeschool beginnen. ‘Studeren is al lang niet meer lessen volgen in een klas en daarna een opdracht maken. Het gaat meer projectmatig, studenten werken in steeds andere samenstellingen aan real-life vraagstukken. De uitbreiding geeft een voorproefje van wat dat betekent voor de leeromgeving.’

‘Bestaande gebouw optimaal in gebruik houden’

- Kor Wiersma

Ruimtegebrek

De hoofdvesting van de internationaal opererende hogeschool kampte al een tijd met ruimtegebrek. Een uitgebreid onderzoek naar alle huisvesting – dat al begon in 2011 – leidde in 2015 tot de conclusie dat een nieuwe vleugel aan de zijde van de Dokkumer Ee daarvoor de beste oplossing zou zijn. ‘Het jaar daarop hebben we besteed aan de voorbereiding, vervolgens is de bouw in de zomer van 2016 begonnen en zomer 2017 is het project opgeleverd.’

Uit de Europese aanbesteding voor bouw en installaties kwamen respectievelijk Bouwgroep Dijkstra Draisma en Koninklijke Damstra bovendien. Namens de bouwgroep uit Bolsward en Dokkum werd Heerke Osinga aangesteld als projectleider. Hij blikt terug op een klus die met name op het logistieke vlak een grote uitdaging was. Stenden bleef namelijk gewoon doordraaien en er was beslist geen ruimte om hele vleugels te ontruimen.

Gebouw in gebruik

‘Aan het begin is het nog overzichtelijk: dan trek je een stuk nieuwbouw op buiten alles om. Maar op een gegeven moment komt de aansluiting op het oude pand en dat grijpt wel degelijk in op de bestaande situatie. Er was intensief overleg nodig over wanneer we welke werkzaamheden konden doen. Vooral in tentamen- en examenperiodes moesten we zo weinig mogelijk overlast veroorzaken. Soms was een lokaal waarin wij volgens de afspraken aan de gang konden, toch bezet: dan was het even improviseren. Het is allemaal goed gelukt, maar onze uitvoerder heeft veel tijd aan overleg besteed, vooral richting het einde.’ ‘Een heel groot onderdeel van de communicatie ging over het optimaal in gebruik houden van het bestaande gebouw’, bevestigt Kor Wiersma, die namens DMA Bouwmanagement directievoerder en toezichthouder was. ‘De school had simpelweg geen ruimte om met lokalen te schuiven, in veel gevallen moesten timmerlieden en monteurs aan de slag in dat ene uurtje dat een lokaal niet ingeroosterd was.’

‘Goede aansluiting van de installaties’

- Hendrik-Jan Doevendans

Levertijden

Los van de logistiek ervoeren zowel Osinga als Wiersma de oplopende levertijden in de bouw als een probleem. Wiersma: ‘Het was vrijwel meteen hectisch, met de vraag of de heistelling er wel zou zijn op de vastgelegde datum. Zo is het eigenlijk het hele project doorgedaan, onder meer met de staalconstructie en met de gevelpanelen, die uit Engeland moesten komen.’ Osinga: ‘Tijdens het wachten op de staalconstructie hebben we het project drie weken stilgelegd. Het is een complex ontwerp, een blikvanger, en het kostte de leverancier veel tijd om dat goed uit te werken. We wilden het ook niet affrullen: dat verhoogt alleen maar de kans op fouten. Wachten op de staalconstructie betekende wel dat we drie weken moesten inlopen op de planning. Dat is gelukt dankzij een goede verstandhouding met onze opdrachtgever en met Damstra, de mede-aannemer.’

Brandveiligheid

Hendrik-Jan Doevendans was namens DGMR Drachten de brandveiligheidsadviseur bij het project. Hij hielp onder meer bij de keuze voor een sprinklersysteem, dat dezelfde veiligheid biedt als het eigenlijk voorgeschreven – maar veel te dure – brandwerend maken van de oude buitengevel – die nu een binnenmuur is. ‘Je moet ook zorgen voor een goede aansluiting van de brandbeveiligingsinstallaties – sprinkler, brandmelder en ontruimingsalarm – op die van het oude gebouw.’ Doevendans fungeerde als vraagbaak voor zowel architect als bouwers voor de keuze van brandwerende materialen en beveiligingsmaatregelen: ‘Tijdens zo’n proces treden altijd wijzigingen op: een leiding die net ergens anders langs moet, twee lokalen die omgewisseld moeten worden. Onze meerwaarde zit in het feit dat we snel en duidelijk kunnen aangeven wat de impact is op de brandveiligheid en welke maatregelen genomen moeten worden, bijvoorbeeld door iets anders te compartimenteren of door een bepaald product aan te schaffen. Wij merken dat bouwende partijen echt behoefte hebben aan specialisten die precies weten wat ze moeten maken. Zo hou je de continuïteit in het proces.’

Collegezaal

Hoewel de grootste uitdaging in de logistiek zat, kent de nieuwbouw volgens Osinga ook enkele bouwkundige hoogstandjes. Zo zitten de studenten in de grote collegezaal (vijfhonderd plekken) op een 'grote tribune op scheve kolommen. Die moest als het ware "in de lucht" gebouwd worden. Dat was een mooie uitdaging.' Hetzelfde gold voor de grote trap, de blikvanger in de nieuwe hal. Osinga wijst verder op de groene wanden – begroeide panelen – aan zowel buiten- als binnengevels en op het dakoverstek, waar grote uitsparingen in zitten 'voor een speels effect'. Wiersma voegt toe dat het gebouw is ontworpen op vrije indeelbaarheid: binnenwanden kunnen eenvoudig worden weggeschoven om grotere ruimtes te creëren. 'De klimaatinstallatie is daar ook op aangepast, het is een kwestie van een klepje omzetten en je hebt weer de juiste luchtstroom.'

Met elkaar

Wiersma vindt dat een 'zowel bouwtechnisch als installatietechnisch heel complex project' op opvallend harmonieuze wijze is voltooid. 'Heel korte lijnen' noemt hij een spilfactor voor dat succes. Osinga ziet dat zelfs als voorwaarde: 'Juist als er druk op de planning staat, moet je elkaar blindelings weten te vinden. Dit was onze eerste opdracht voor Stenden, daarom hebben we aan het begin wat extra tijd genomen om elkaar te leren kennen, posities in te nemen. Dat heeft zich later zeker uitbetaald.' Hoekstein: 'Ik stuur er altijd op dat je met elkaar in een sfeer komt van "we doen het met elkaar". Op zo'n moment gaan partijen zich ook in elkaars problemen verplaatsen, zijn ze bereid elkaar daarmee te helpen. In het begin is dat even aftasten, wordt iets misschien ook wel harder gespeeld dan nodig, maar als je daar doorheen bent en het project staat op de rit, dan werkt het gewoon goed.'

Bouwgroep Dijkstra Draisma heeft voor zijn tv-kanaal DDTV de aflevering "Het onderwijs" opgenomen in de uitbreiding van Stenden. Deze aflevering is te zien via www.bgdd.nl/ddtv.

NHL EN STENDEN HOGESCHOOL, LEEUWARDEN

'Je moet elkaar blindelings weten te vinden'

- Heerke Osinga

Opdrachtgever : NHL en Stenden Hogeschool, Leeuwarden

BOUWTEAMLEDEN

Directievoering : DMA bouwkundig ontwerp en adviesbureau, Kollumerzwaag

Architect : BRTArchitecten, Alkmaar

Aannemer : Bouwgroep Dijkstra Draisma, Bolsward

Installatie- en brandveiligheidsadviseur : DGMR, Drachten

ONDERAANNEMERS EN LEVERANCIERS

Hang- en sluitwerk : Mastermate, Stadskanaal